

Grundnotat til Folketingets Europaudvalg Kommissionens hvidbog om en europæisk kommunikationspolitik KOM(2006) 35

1. Resumé

Med hvidbogen om en europæisk kommunikationspolitik foreslår Kommissionen hovedlinjer for – og inviterer til bred konsultation om - hvordan 'kommunikationskløften' mellem EU og borgerne overvindes. Hvidbogen foreslår fælles initiativer på fem områder: fælles principper for kommunikationen om europæiske spørgsmål, magt til borgerne, medier og ny teknologi, analyse af den europæiske opinion samt samarbejde. Når en høringsfase frem til juli 2006 er tilendebragt, vil Kommissionen fremlægge en handlingsplan med en række konkrete forslag.

Regeringen forholder sig generelt positivt til hvidbogen, idet man dog lægger vægt på, at kommunikation om EU primært må foregå nationalt og på nationale betingelser. Regeringen vil derfor følge høringsprocessen og herefter tage stilling til de forslag, som Kommissionen måtte fremlægge.

2. Baggrund

Hvidbogen tager udgangspunkt i, at der eksisterer en "kommunikationskløft" mellem EU-systemet og borgerne i EU, hvilket blandt andet kommet til udtryk i Eurobarometerundersøgelser, hvor en stor del af de adspurgte svarer, at de kun ved lidt om EU, og ikke mener at have tilstrækkelig indflydelse i beslutningsprocessen. Baggrunden er, ifølge Kommissionen, blandt andet manglende kommunikationsindsats, at kommunikationen primært foregår i Bruxelles, at der er tale om én-vejs kommunikation og at ny teknologi ikke anvendes tilstrækkeligt. Det er problematisk fordi, *"kommunikation er nødvendig for et sundt demokrati, og den skal være tovejs. Demokratiet kan kun fungere, hvis borgerne ved, hvad der foregår, og fuldt ud kan deltage i processen."*

Hvidbogen skal ses i sammenhæng med andre beslægtede initiativer fra Kommissionen, herunder Kommissionens interne handlingsplan for forbedret kommunikation (vedtaget i juli 2005), "Plan D for demokrati, dialog og debat" (vedtaget oktober 2005) og kommissær Kallas' gennemsigtighedsinitiativ (meddelelse fremlagt november 2005). Med disse initiativer – og i partnerskab med alle hovedaktører¹ - ønsker Kommissionen at bidrage til at mindske afstanden mellem EU og borgerne. I relation til tænkepausen rækker hvidbogen videre end "Plan D", idet den udgør første element til en langsigtet kommunikationsstrategi.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant, da der ikke er tale om egentligt lovgivningsforslag.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet der ikke er tale om egentligt lovgivningsinitiativ.

¹ Her nævnes: De øvrige EU-institutioner og organer, de nationale, regionale og lokale myndigheder i medlemsstaterne, de europæiske politiske partier og civilsamfundet

5. Formål og indhold

Formålet med hvidbogen er at foreslå hovedlinjer for - og invitere alle hovedaktører til at fremsætte deres tanker om - hvordan 'kommunikationskløften' mellem EU og borgerne overvindes. Dermed kan skabes en fremadrettet dagsorden for bedre kommunikation med henblik på bedre debat og dialog i "et offentligt europæisk rum". Kommissionen fremhæver selv, at god politik er en forudsætning for god kommunikation.

Kommissionen har identificeret fem områder, hvor der ønskes en særlig indsats i partnerskab med EU's øvrige institutioner, medlemsstaterne og civilsamfundet. Det drejer sig om 1) fælles principper for kommunikationen om europæiske spørgsmål, 2) magt til borgerne, 3) medier og ny teknologi, 4) analyse af den europæiske opinion og 5) samarbejde.

For hvert af de fem områder, foreslås mulige indsatspunkter, som kan drøftes under høringsprocessen, der ledsager hvidbogen:

1) Fælles principper for kommunikationen om europæiske spørgsmål

Hvidbogen fremhæver blandt andet, at "oplysning og ytringsfriheden er grundpillerne i Europas demokrati", hvorfor kommunikationsindsatsen skal respektere alle meningsafskygninger. Alle oplysninger af offentlig interesse bør være til rådighed for borgerne på deres eget sprog gennem en "bred vifte af kanaler". Det foreslås, at fælles grundlæggende principper for kommunikation om europæiske spørgsmål nedfældes som i et charter eller en adfærdskodeks, som alle relevante aktører herefter frivilligt vil få mulighed for at tilslutte sig.

2) Magt til borgerne

Hvidbogen fremhæver, kommunikationsindsatsen så vidt muligt skal inddrage borgerne, hvorfor det er vigtigt, at borgerne har kendskab ikke bare til EU, men også for eksempel Internettet. Borgeruddannelse er et nationalt eller regionalt anliggende, men EU kan hjælpe til gennem udveksling af 'bedste praksis', så vel som EU-programmer aktivt kan medvirke til at skabe en europæiske dimension. Konkret foreslås, at der på både EU- og medlemsstatsniveau etableres nye offentlige diskussionsfora (fysiske og virtuelle). Endvidere overvejes muligheder for at skabe bedre kontakt mellem europæiske lærere (f.eks. gennem lærernetværk og kurser målrettede mod lærere), ligesom medlemsstaterne kunne udvikle (eksisterende) biblioteker til "digitalt forbundne europæiske biblioteker".

3) Medier og ny teknologi

Hvidbogen anfører, at selvom der er gjort meget for at forbedre pressens muligheder ved dækning af EU-sager, "er mediedækningen af europæiske emner stadig begrænset". Der skitseres en række initiativer til at indsnævre informationskløften, baseret på brugen af ny teknologi og en øget opmærksomhed på at gøre informationen om EU bedre og mere relevant. Midler kunne være bedre kommunikationsværktøjer og -kapacitet samt mere aktiv nyhedsdækning/-formidling.

4) Analyse af den europæiske opinion

EU gør i forvejen en betydelig indsats for at opfange den ofte komplekse offentlige mening i Europa blandt andet ved hjælp af opinionsmålinger og medieanalyser. Hvidbogen påpeger, at

indsatsen kan forbedres ved, at EU's institutioner arbejder tættere sammen med Eurobarometer. Der arbejdes pt. med en vurdering af metodologien bag Eurobarometer. Desuden foreslår Hvidbogen, at der skabes nye samarbejdskanaler mellem EU og medlemsstaterne, for eksempel gennem etablering af et netværk af nationale eksperter i opinionsforskning. Der kunne etableres et europæisk institut for opinionsforskning.

5) Samarbejde

Hvidbogen påpeger, at et velfungerende europæisk "offentligt rum" forudsætter deltagelse fra alle niveauer, og særligt det nationale niveau, som er udgangspunktet for enhver politisk debat. Medlemsstaterne har derfor et særligt ansvar for at skabe en solid europæisk debat. Det er således vigtigt, at nationale og europæiske aktører samarbejder om nye initiativer såsom offentlige og parlamentariske debatter og diskussioner mellem ministre og EU-kommissærer. Ligeledes er det vigtigt at samarbejdet mellem EU's institutioner bliver forbedret, særligt samarbejdet mellem Europa-Parlamentet og Kommissionen.

Høringsproces

Kommissionen har efter præsentationen af hvidbogen iværksat en omfattende høringsproces med et særligt flersproget websted² som omdrejningspunkt. Desuden forudses en række "interessentkonferencer", hvor særlige interessegrupper (ngo'er, erhvervsorganisationer og andre interesserede parter) vil blive indbudt. I løbet af foråret 2006 vil der blive lanceret en række Eurobarometer-opinionsmålinger om emnet. Høringsperioden vil løbe frem til juli 2006. Når konsultationen er tilendebragt, vil Kommissionen fremlægge en handlingsplan med en række konkrete forslag.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke behandlet hvidbogen. Europa-Parlamentet har oplyst, at MEP Herrero (Spa, PPE) er valgt som ordfører på hvidbogen. Tidsplanen for Europa-Parlamentets behandling er endnu ikke fastlagt.

7. Gældende dansk ret og forslagetets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den iværksatte høringsproces kun at have meget begrænset indvirkning på EU's budget.

9. Høring

Sagen er ikke sendt i høring, jfr. dog punkt 5 ovenfor.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

² http://europa.eu.int/comm/communication_white_paper

Regeringen forholder sig generelt positivt til Kommissionens hvidbog om en europæisk kommunikationspolitik. Hvidbogen indeholder en række nyskabende og konstruktive ideer at arbejde videre med.

Regeringen er dog samtidig af den opfattelse, at kommunikation om EU primært må foregå nationalt og på nationale betingelser. Endvidere er Regeringen enig med Kommissionen i, at god politik er en forudsætning for god kommunikation.

Regeringen vil følge høringsprocessen over hvidbogen og herefter tage stilling til de forslag, som Kommissionen måtte fremlægge.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne har generelt hilst hvidbogen velkommen og som gennemgående træk kvitteret Kommissionen for hvidbogens fokus på kommunikation og information frem for propaganda.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.